

Zienswijze Vereniging Verontruste Burgers van Voorne op RES.

RES staat voor: Regionale Energie Strategie.

De noodzaak om te verduurzamen is duidelijk; de gas en olie voorraden zijn eindig, Nederland wil geen kolen of biomassa stoken en de klimaat wordt geacht te veranderen door de stijging van het CO₂ gehalte in de atmosfeer.

De burgers kunnen verheugd zijn met RES dat de politici zo snel lokaal stappen ondernemen na "Grenzen aan de groei (1972), de oliecrisis in 1973 (Jom-Kipoer), de tweede energiecrisis in 1979 (Perzië), het Kyoto klimaatverdrag in 1997, An Unconvenient Truth in 2006, het 2 graden akkoord van Parijs in 2015, de aardschokken in Groningen en het Nederlandse Klimaatakkoord in 2018.

Energie politiek raakt ons allemaal. Het is te belangrijk om aan ingenieurs over te laten. De politiek vindt nu dat het in kader van RES de regio's moeten komen met voorstellen te komen met voorstellen om 34 TWhe duurzaam op te wekken. Maar de beantwoording van de vraag loopt niet goed.

- Deze vraag ontbeert essentiële informatie omtrent het gevraagde patroon per uur, waardoor politici en ambtenaren, die niet bekend zijn met de details van elektriciteitsopwekking, komen met een goed antwoord in TWhe op een onjuist gestelde vraag. De kwaliteit van het antwoord weerspiegelt zich aan de vraag.
- Burgers die de vinger op de zere plek leggen, krijgen te horen dat hun opmerkingen niet passen in de beantwoording van de vraag. Het advies om het uit te zoeken met de netbeheerder geeft aan dat het ontgaat dat het een marktprobleem is en niet een net-probleem.
- De inspraak is beperkt tot de keuze van de deur van het schuurtje; licht groen of donker groen. In de rapportage over de inspraak worden kritische geluiden niet gemeld. De hieruit voortkomende RES plannen lijken zich sterk te richten op grote stappen gauw thuis: verduurzaming met grote stadsverwarming systemen, windturbines en zonnepanelen.
- Juist het sterke van het lokale karakter van RES gaat verloren. Er is geen aandacht voor voorlichting, informatie, instructie, training, overleg en doelstellingen met de lokale burgers en industrie om te komen tot vermindering en verandering.
- Ook de binding met al degenen die het moeten gaan uitvoeren, ontbreekt.
- De aandacht lijkt zich sterk te richten op zaken die eigenlijk buiten de directe invloedssfeer vallen: de 84 TWhe elektriciteit.
- Raadsleden, met onvoldoende kennis en inzicht, wordt verzocht in te stemmen met een plan waarvan de technische en financiële uitvoerbaarheid niet is aan getoond en dat kan leiden tot hoge kosten voor haar stroom verbruikende burgers en industrie.
- Plannen die zijn ontwikkeld door ingenieursbureaus waarvan de focus ligt op vervolgoopdrachten. Dus grote complexe projecten!
- Een plan ook waarvan de uitvoering en financiering voor grootse stadsverwarmingsprojecten, op basis van warmte vanuit een uitstervende fossiele industrie, en elkaar failliet concurrerende zonne- en windparken, bij derden ligt,

zodat wordt ingestemd met een plan zonder dat er enige eigen kracht ligt voor realisatie. Omdat de uitvoering bij derden ligt, is de verantwoordelijkheid voor tijd en resultaat verlegd.

- En die derden hebben geleerd dat de politiek niet consistent is. Kolen centrales ja, kolen centrales nee; biomassa ja, biomassa nee. Een enorm risico voor investeringen.
- Uitvoering van het plan van de regio's leidt tot een aanbod van stroom dat per uur absoluut niet past op de landelijke vraag en is dus geen goed antwoord op het feitelijk probleem en biedt daarmee de minister de volle gelegenheid om de regio's te verwijten dat de ondeskundige beantwoording geleid heeft tot een product waar hij niets mee kan. Hierdoor heeft hij een argument om de regio's buiten spel te zetten.
- De invulling van eigen kracht van de RES-partijen, zoals de korte afstand tot burgers met voorlichting, coördinatie, huisbezoek subsidiering etc. is ook onvoldoende.

De uitkomst van RES geeft ook tegenstanders voldoende voer om de opstellers te verwijten te komen met onvoldragen niet uitgewerkte plannen met essentiële open eindjes. Het resultaat weer jaren verder en niets gedaan.

Want de tegenstanders zullen stellen:

- Twijfel of 34 TWh duurzaam wel werkelijk kan worden gerealiseerd.
- Besef dat hiervan $\frac{1}{4}$ tot $\frac{1}{3}$ in overschot ontstaat.
- Besef dat investeerders afhaken omdat banken hun aandeel in de lening verlagen en een hogere risico opslag gaan vragen.
- Wens dat energieleveranciers ook een oplossing voor de overschotten en tekorten aandragen.¹
- En die oplossing zit niet in ongewenste Valmeren, dure waterstoffabrieken, dure batterij complexen, en ook maar ten dele in 2 miljoen auto's in 2030 die hun accu voor een kleine vergoeding ter beschikking stellen voor buffering en smart grids. Die begint met beheersing van de bouw van duurzame productiemiddelen in plaats van teveel te bouwen en dan een betere benutting te zoeken.

De oplossing moet komen van ingenieurs die bekend zijn met elektriciteitsopwekking, transport, distributie en verbruik. Energiepolitiek is van ons allemaal; maar de kundigheid voor analyse, onderzoek, toepassing en optimalisatie is maar in beperkte mate aanwezig.

Het nu door de K kant van EZK schijnbaar ongecoördineerd vergroten van duurzaam vermogen zonder optimale afstemming met de vraag lijkt op geld verbranden als biomassa. Maar geld is schaars, dus gebruik het om het milieu efficiënt te verbeteren.

De EZ kant van EZK moet beseffen dat markt en milieu strijdig zijn. Het bijt elkaar.

Kanttekeningen bij de vraag

We weten dat de vraag van de minister van EZK aan de RES regio's om locaties voor 35 TWhe in 2030 aan duurzame opwekking aan te wijzen, door hem met wijsheid is beschouwd, want hij kent:

1. De noodzaak om een betrouwbaar en betaalbare energie voorziening te realiseren op lange termijn.
2. De noodzaak om de elektriciteitsproductie ook op uurbasis af te stemmen op de vraag; in ieder jaar vanaf 2020 tot 2050.
3. Het tempo waarin het gerealiseerd met worden, in samenhang met de overige 48 TWhe die op zee gaat worden opgewekt met windturbines.
4. De noodzaak om de financiële haalbaarheid zeker te stellen met een adequate subsidieregeling en passende marktstructuur. Want in de huidige structuur, die gebaseerd is op grote marginale kosten verschillen door brandstof en rendement, verdwijnt de prijs in de concurrentie tussen duurzame opwekkers.
5. De technische (on)-mogelijkheden die distributie/transporten/cross border-verbindingen bieden.
6. De energiebedrijven zoals Eneco, Vattenval, E.on, Electrabel, Greenchoice, Orsted, die moeten investeren in verduurzaming.
7. De verandering van de vraag door besparing en andere technieken zoals warmtepompen, elektrificatie van vervoer, batterijen, waterstoffabrieken.
8. De grote veranderingen die in de industrie gaan ontstaan door het verdwijnen van fossiele brandstof.
9. De invloed van verduurzaming in de rest van Europa, waar we door de zware verbindingen zo sterk aan verbonden zijn.

35 TWhe impliceert zo'n 20.000 MWe aan vermogen en een investering van circa 25.000.000.000 Euro. Dus voor de optimale beantwoording van de vraag lijkt niet alleen een plaats aanwijzing binnen regio's op basis van jaargebruik voldoende, zoals nu in RES gebeurt, maar hij weet dat kennis en kunde nodig zijn om de beste plekken voor duurzame opwekking, de transport behoeften tussen opwek en vraag en de voorwaarden voor succesvolle projecten te realiseren. Hij zal dit met de bedrijven moeten doen.

De simpele vraag doet een andere vragen rijzen. Waarom is de landelijke overheid niet in staat om dit zelf op te lossen? Durft zij geen eigen regie te nemen en verantwoordelijkheid te dragen? Heeft zij met de liberalisatie niet zelf de macht aan de markt gegeven? Mist zij de kennis en het geld om dit te regelen? Is dit al op voorhand een beweging om bij mislukking de schuld aan anderen te geven? Is de politiek wel voldoende bekwaam om dit op te lossen? Is dit het probleem vooruit schuiven?

Een goede opdrachtgever heeft zich er van gewist dat de opdrachtnemer de kennis en bekwaamheden heeft op het op te lossen. Zijn Haagse en lokale politici opgeleid om de consequenties te overzien van hun besluiten mb.t. de elektriciteitsvoorziening? Beseffen zij welke schade er ontstaat bij een verstoring?

Ik begrijp daarom ook het antwoord van de RES regio's. Op een slechte vraag volgt ambtelijk prietpraat met sprookjes lijnen waarin een duidelijke opbouw en prognose naar de toekomst niet nodig is. Het is een brug naar de Haagse mist en een ongewisse toekomst.

Het lijkt een spelletje politiek vooruit schuiven om te voorkomen "schuld" te krijgen. Want wie controleert het resultaat? Wie spreekt elkaar aan over 10 jaar? Wie zijn de verantwoordelijken? Nu al zijn de argumenten te duiden waarom het uiteindelijk niet lukt:

- De netten waren er nog net op uitgelegd en vergunningen duren 10 jaar
- Er waren te weinig ambtenaren om al de aanvragen te behandelen
- De kosten van de duurzame productiemiddelen zij onverwacht gestegen
- De prijzen van fossiele energie en CO2 zijn niet gestegen
- De stroommarkt is in elkaar gestort
- Het was niet te voorzien dat het zoveel geld zou kosten
- De banken wilden niet financieren; de industrie haakte af
- De technici konden geen oplossing voor de opslag van overschotten en het dekken van de tekorten, vinden
- Niet te voorzien was dat voor de stabiliteit van het systeem er altijd 4000 MWe niet duurzaam moet draaien
- Europa dumpte goedkope overschotten op de Nederlandse markt
- De Nederlandse markt mocht van Europa niet aangepast worden op duurzaam
- De banken stelden extreme eisen aan het eigen vermogen

De carrière gedreven politici zijn doorgeschoven naar andere posities en wisten al bij hun besluiten dat zij nimmer verantwoording zouden behoeven af te leggen voor hun daden. Sterker nog: met burgerparticipatie toch een democratisch proces, waar allen verantwoordelijk zijn?

Dus de misplaatste arrogantie (Wir schaffen dass) van de politiek door gebrek aan kennis van netten, markten, bedrijfsvoering, financiering en techniek, wordt niet gestraft.

De RES-regio's beseffen dat ze alleen maar mochten aangeven hoe ze 34 TWhe mochten invullen: met wind of zon; ter land, ter zee of in de lucht. De lokale politici mochten net zo als de burgers participeren om te praten over de kleur, maar de echte besluiten zullen genomen worden door de minister.

Is het niet een grote fopspeen van een onbekwame minister die spelletjes speelt? Als je als regio's mee wil praten; prima, hang your self.

En iedereen praat graag. Nooit eerder heeft energie op zoveel tafels gelegen. Maar is het praat circus u de grote verdienste?

De vraag is of de RES-regio's niet het meest geholpen zijn door zich te verenigen en met een boodschappen lijstje met ingrediënten te komen om de Minister werkelijk te dwingen tot handelen.